

A járóbeteg-urológia szerepe a modern betegellátásban: európai és hazai perspektívák

Benyó Mátyás dr., PhD

FertiMed BT, Debrecen

Levelezési cím: Dr. Benyó Mátyás; FertiMed BT, Debrecen, e-mail: benyomatyas@gmail.com

ÖSSZEFOGLALÓ

A járóbeteg-urológia az urológiai betegellátás egy jól fejlődő területe, amely kulcsszerepet játszik a korai diagnózisban, a prevencióban és a költséghatékony, betegközpontú ellátásban. Az Európai Urológus Társaság (EAU) ESUO (Section of Outpatient and Office Urology) szekciója az ambuláns urológiai ellátás európai szakmai és oktatási központjaként működik; célja a rendelői ellátás minőségének javítása, az egységes irányelvek alkalmazása és a nemzetközi együttműködések erősítése.

A németországi tapasztalatokat bemutató, *Haas professzor* által végzett vizsgálat rávilágított, hogy a strukturált ambuláns ellátási modell (a társult praxisok és regionális hálózatok rendszerével) hatékonyan képes tehermentesíteni a kórházi osztályokat, miközben fenntartja a magas szakmai színvonalat és javítja a betegellátás hozzáférhetőségét.

A hazai szakmai közösség számára mérföldkő volt a Magyar Urológus Társaság 2025. évi kongresszusán megszervezett első járóbeteg-szekció, amely az EAU ESUO szakmai támogatásával valósult meg. A szekció előadásai az alsó húgyúti panaszok, a kőbetegség, az uroonkológia és az egynapos sebészet aktuális kérdéseit tárgyalták, hangsúlyozva a rendelői környezetben elérhető magas színvonalú diagnosztika és terápia jelentőségét.

A járóbeteg-urológia fejlesztése nemcsak szakmai szükség-szerűség, hanem stratégiai cél is: a modern, fenntartható és betegközpontú urológiai ellátás egyik legfontosabb alappillére.

KULCSSZAVAK

JÁRÓBETEG-ELLÁTÁS, AMBULÁNS UROLÓGIA, EGYNAPOS MŰTÉTEK

The role of outpatient urology in modern healthcare: European and Hungarian perspectives

SUMMARY

Outpatient urology has become a cornerstone of modern urological care, playing a key role in early diagnosis, prevention, cost-efficiency and patient-centered treatment. The European Association of Urology (EAU) Section of Outpatient and Office Urology (ESUO) functions as the European hub for ambulatory urological practice, aiming to improve care quality, support clinical standards, provide education and strengthen international collaboration in office-based urology.

A recent nationwide analysis from Germany by *Professor Haas* highlighted the effectiveness of a structured outpatient urology system based on individual and group practices, as well as regional networks. This model significantly reduces the burden on inpatient departments while maintaining high-quality care and improving accessibility, particularly in rural regions. The increasing number of female urologists and generational transitions also indicate shifting workforce dynamics in ambulatory care.

In Hungary, a milestone was achieved at the 2025 Annual Congress of the Hungarian Urological Association (MUT), where (upon invitation from *Professor Péter Nyirády*) an independent ESUO-session was organized for the first time. Lectures focused on office-based diagnostic strategies for lower urinary tract symptoms, stone disease prevention, urooncology, office oncology and one-day surgical procedures. This initiative demonstrates the growing recognition of outpatient urology within the national professional community. Developing outpatient urology is not only an opportunity but a necessity for creating a sustainable, efficient and patient-centered urological care system in Europe and Hungary alike.

KEYWORDS

OUTPATIENT CARE, OFFICE UROLOGY, DAY-CASE SURGERY

Bevezetés

A járóbeteg-urológiai ellátás jelentősége korábban háttérbe volt szorítva. Afféle szükséges vagy kötelező, kellemetlen mellékvágányként tekintettek rá, elsősorban a magasabb progresszivitású ellátóintézményekben. A szakrendelői urológusok pedig „másodlagos urológiai kollégák” voltak, akiket ezzel a szemlélettel is kezeltek. Volt olyan hely, ahol ez a bánásmód megtette a kontraszelektáló hatását, és ezek a szakemberek elvesztették a motivációjukat.

Szerencsére ez a trend megváltozott, hiszen a járóbeteg-rendelés az urológiai betegellátás egyik látványosan fejlődő területe, amely napjainkra a diagnosztikai és terápiás döntéshozatal elsődleges színterévé vált. Gondoljunk bele, hogy (legyen az akár klinikai szakrendelés) itt diagnosztizálják azt a páciens, akin később robotsebészeti beavatkozást fognak végrehajtani, itt végzik majd a műtéti utógondozást, illetve látják el az esetleges szövődeményeket. Nem beszélve azokról az esetekről, akik nem is kerülnek intézményi ellátásra; példaként említhetjük akár a COVID-19-járvány kapcsán a telemedicina elterjedését (1).

A járóbeteg-urológia jelentőségét erősíti egy nemrég publikált tanulmány, amely rávilágított arra, hogy Európában több mint 16 500 szakember (tehát az urológiai szakvizsgálóval rendelkezők megközelítőleg fele) teljes munkaidőben ezzel a területtel foglalkozik (2).

A betegek jelentős része tehát nem a kórházi fekvőbeteg-osztályokon, hanem rendelői környezetben találkozik először urológussal, ahol lehetőség nyílik a panaszok gyors, hatékony és költséghatékony kivizsgálására. A modern technológiai fejlődés (endoszkópia, ultrahang, urodinamika, minimálisan invazív beavatkozások) lehetővé tette, hogy számos, korábban kórházi háttérrel igénylő eljárás (legyen az diagnosztikus vagy terápiás) ma már ambulánsan is biztonsággal elvégezhető.

A német rendszer

A jól szervezett ambuláns urológiai ellátás egyik legjobb példája a német rendszer. A *Haas és munkatársai* által publikált országos vizsgálat elsőként térképezte fel részletesen a járóbeteg-urológia szervezeti felépítését, ellátási mintáit és demográfiai sajátosságait (2). A tanulmány megerősítette, hogy az urológiai betegek döntő többsége nem kórházi osztályokon, hanem rendelői környezetben találkozik elsőként szakorvossal, ami jól mutatja az ambuláns ellátás súlyát a betegútban.

A praxisstruktúrák tekintetében két fő modell különíthető el:

- Egyéni (solo) praxisok, amelyek elsősorban vidéki térségekben jellemzők, magas betegszámmal és nagy ellátási területtel.
- Társult praxisok (*Berufsausübungsgemeinschaft*), amelyek a nagyobb városokban terjedtek el, és lehetővé teszik az erőforrások megosztását, a szaktudás koncentrációját és a rugalmas betegellátást.

A vizsgálat egyik figyelemre méltó megállapítása a női urológusok arányának növekedése, különösen a fiatalabb generá-

ciók körében. Míg korábban a szakmát túlnyomórészt férfiak dominálták, ma már az újonnan szakvizsgázott urológusok közel fele nő. Azonban ők gyakrabban választanak kórházi vagy részmunkaidős rendelői státuszt, és ritkábban önálló praxist.

Az ambuláns urológia európai perspektívája (European Association of Urology: European Section of Urologists in Office; új nevén: EAU Section of Outpatient and Office Urology)

Az Európai Urológus Társaság (EAU) felismerte, hogy a jövő urológiai ellátásának meghatározó terepe a járóbeteg- és a rendelői gyakorlat lesz. E felismerés eredményeként jött létre 2017-ben a néhai *Helmut Haas professzor* irányításával a Section of Outpatient and Office Urology (ESUO), amely az ambuláns urológia fejlesztésének, standardizálásának és tudományos képviselőjének európai központi fóruma. A szekció célja, hogy összefogja mindazokat a szakembereket, akik a klinikai ellátásban, a szakrendelői szinten vagy a magánellátás keretein belül munkaidejük legalább felében járóbeteg-urológiával foglalkoznak.

Az ESUO az elmúlt években kiemelkedő szerepet vállalt a járóbeteg-urológia európai felmérésében és szakmai színvonalának emelésében, amelynek eredményeképp publikációk is születtek (2–4). Oktatási programjainak középpontjában a mindennapi gyakorlatban alkalmazható diagnosztikai és terápiás módszerek (például az alsó húgyúti panaszok, a prosztatabetegségek, az urológiai infekciók vagy a kisméretű vesekövek ambuláns kezelése) állnak. Az ESUO rendszeres résztvevője az EAU által szervezett webináriumoknak is. Andrológiai témában az azoospermától a merevedési zavarok kezelésének új irányvonaláig terjed az érdeklődési területe.

A szekció rendszeresen szervez tematikus előadásblokkokat az EAU éves kongresszusain, ahol a járóbeteg-urológia legújabb irányelveit, eszközeit és nemzetközi joggyakorlatait mutatják be. A 2025-ös madridi EAU-kongresszuson már több mint ötszáz szakember vett részt az ESUO-szekció programjain, ami jól jelzi, hogy az ambuláns urológia egyre nagyobb figyelmet kap az európai szakmai közösségen belül. A legjobb járóbeteg-témával foglalkozó előadás pedig *Helmut Haas*-emlékdíjban részesül.

A járóbeteg-urológia megjelenése a MUT 2025 kongresszusán

A járóbeteg-urológia jelentőségét hazánkban is egyre inkább felismerik. A Magyar Urológus Társaság 2025. évi, XXX., jubileumi kongresszusa mérföldkőnek számított a hazai urológiai közösség életében, mivel első alkalommal kapott önálló helyet a programban a járóbeteg-urológiai ellátás. A szekció megszervezése *Nyirády Péter professzor* támogatásával, valamint az Európai Urológus Társaság ESUO (Section of Outpatient and

Office Urology) szakmai partnerségével valósult meg. A szekciót *dr. Benyó Mátyás*, az ESUO vezetőségi tagja vezette, aki előadásában bemutatta az európai ambuláns urológia fejlődését, célkitűzéseit és a szekció nemzetközi együttműködéseit.

A program szakmai sokszínűsége jól tükrözte, hogy a járóbeteg-ellátás ma már nem csupán az alapvizsgálatok terepe, hanem a modern diagnosztika és prevenció egyik legfontosabb pillére. *Dr. Szendrői Attila* és *dr. Dócs János* a húgyúti kőbetegség megelőzésének ambuláns és egynapos műtéti kezelésének lehetőségeit ismertette, külön hangsúlyt fektetve a metabolikus kivizsgálás szerepére. *Dr. Barkóczi Alexandra* előadása az urodinamikai vizsgálatok jelentőségét mutatta be alsó húgyúti tünetek esetén, a pontos diagnózis és a célzott terápia alapfeltételként.

A szekció további előadásai érintették a daganatos betegek ambuláns diagnosztikájának kihívásait (*dr. Csiki Csaba*) és a rendelői onkológiai kezelések lehetőségeit (*dr. Horváth András*).

A MUT 2025-ös kongresszusának járóbeteg-szekciója nyilvánvalóan jelezte, hogy a magyar urológia nyitott a nemzetközi trendek követésére, és felismerte: az ambuláns ellátás minőségi fejlesztése nélkül a jövő betegellátása nem lehet hatékony, betegközpontú és fenntartható.

A jövőbeli irányok és fejlesztési lehetőségek az ambuláns urológiában

A járóbeteg-urológia fejlődése nemcsak szakmai, hanem szervezeti, finanszírozási és szemléletbeli átalakulást is igényel. A nemzetközi példák alapján egyértelmű, hogy a modern urológiai ellátás piramisának alapját a jól szervezett, magas minőségű ambuláns rendszer képezi. A jövőben az alábbi fejlesztési irányok a meghatározóak:

1. A betegút optimalizálása és a prevenció erősítése:
Az alsó húgyúti panaszok, a kőbetegség, a férfi meddőség vagy a prosztatabetegségek korai felismerése ambuláns környezetben hatékonyabb; rövidebb várakozási időt és alacsonyabb költséget eredményez. A háziorvosi és az urológiai ellátás szoros együttműködése alapvető.
2. Az egynapos sebészet bővítése:
Európában egyre több kisműtét (például hydrocelectomia, varicocelectomia, circumcisio, ureteroszkópia) történik ambuláns vagy egynapos formában. Ehhez szükséges a megfelelő műszerezettség, az aneszteziológiai háttér és a finanszírozási stabilitás.
3. A digitális és a telemedicinális eszközök integrálása:

Az online időpontfoglalásnak, a távkonzultációnak, az e-receptírásnak és a távoli kontrollnak (például LUTS-naplók, PSA-követés) a betegközpontú ellátás részévé kell válniuk.

4. A képzés és a szakmai együttműködés:

Az ESUO aktív oktatási programjai, webináriumai és nemzetközi irányelvei jó alapot adnak a fiatal urológusok képzéséhez. Fontos cél a hazai rezidens- és szakorvosképzésben az ambuláns készségek erősítése.

5. A multidiszciplinaritás és a betegközpontúság:

Az urológia határterületei (andrológia, urogynecologia, endokrinológia, nőgyógyászat, onkológia) egyre inkább integrálódnak a rendelői ellátásba. A beteg számára az optimális ellátást egy komplex, holisztikus szolgáltatás jelenti.

Összefoglalás

A járóbeteg-urológia napjainkra az urológiai ellátás alaprétégévé vált, amely gyors, költséghatékony és betegközpontú megoldásokat kínál. Az európai trendeket képviselő EAU ESUO szekció célja az ambuláns urológia szakmai színvonalának emelése, a képzés, a tudásátadás és a nemzetközi együttműködések támogatása. A németországi modell jól példázza, hogy a strukturált szervezés, a megfelelő finanszírozás és a multidiszciplináris együttműködés mellett az ambuláns ellátás képes tehermentesíteni a kórházi rendszert, miközben javítja a betegellátás hatékonyságát és elérhetőségét.

A MUT 2025-ös kongresszusának járóbeteg-szekciója mérföldkő volt a hazai szakmai gondolkodásban: először jelent meg fókuszáltan az ambuláns ellátás jelentősége, európai kontextusba helyezve. A bemutatott előadások rávilágítottak arra, hogy a kőbetegség prevenciója, az alsó húgyúti tünetek kivizsgálása, az urodinamika, az onkológia és az egynapos sebészet mind olyan területek, amelyek rendelői környezetben is magas színvonalon végezhetők. Az még kérdéses, hogy ez mikor teljeseedik ki Magyarországon, de a Magyar Urológusok Társasága, élén *Nyírády Péter professzorral*, egyértelműen kiáll a járóbeteg-ellátás jelentősége mellett. Az, hogy hazánk vezetőségi tag (*Benyó Mátyás*) személyében képviselteti magát az Európai Urológus Társaság Járóbeteg Szekciójának vezetőségében, új hidat és lehetőségeket teremt a hazai gyakorlat fejlesztésének vonatkozásában. A szerző ezúton is felhívja minden, járóbeteg-urológiával foglalkozó hazai kolléga figyelmét az ambuláns urológia jelentőségére és fejlesztési lehetőségeire. Járóbeteg-urológusként is fontos a magas színvonalú betegellátás, és semmiképp nem jelent másodlagos szerepet a klinikai kollégákhoz képest.

Irodalom

1. Symeonidis EN, Veneziano D, Borgmann H, et al. Telemedicine in Urology: Where Have We Been and Where Are We Heading? *Eur Urol Open Sci* 2023; 50: 106–112. <https://doi.org/10.1016/j.euro.2023.02.005>.
2. Haas H, Rassweiler J, Wirth M, et al. AMBulate Urologie in Europa. *Urologe A* 2022; 61(1): 52–58. <https://doi.org/10.1007/s00120-021-01658-7>
3. Haas H, Müller L, Speck T, et al. Versorgungsstruktur der ambulanten Urologie in Deutschland. *Urologie* 2023; 62: 503–509. <https://doi.org/10.1007/s00120-023-02048-x>
4. Zachariou A, Dimitriadis F, Papadimitrou V, et al. What Factors Determine the Patients' Choice in Finding Their Office Urologist? *Patient Preference Adherence* 2021; 15: 2837–2843. <https://doi.org/10.2147/PPA.S342624>